

værkere og smaa industridrivende til Anskaffelse af Maskiner osv. Det staar nævnt i selve Loven, at Laanene skulle gives til smaa industridrivende. Der søges i Aar en Forhøjelse af Bevillingen, og af Bemærkningerne, der ledsage Finansloven, fremgaar det, at Grunden dertil er, at der er indkommet saa mange Ansøgninger om Laan fra de smaa industridrivende. Man har altsaa paa andre Omraader det Skel, som Landbrugsministeren synes at være saa bange for, at man her skulde faa noget af for Landbrugets Vedkommende. Jeg tror ikke, der er Grund til at se saaledes paa Sagen, og jeg mener, det er fuldt forsvarligt, om man fra Lovgivningsmagtens Side sagde: Vi yde ikke Laan til de større Landbrugere, men vi ere villige til at yde Laan til de smaa, som vi indrømme ere i større Trang end de andre.

Den højtærede Landbrugsminister indrømmede, at Statshusmændene ofte i Begyndelsen sidde daarligt i det. Ja, det er rigtigt nok, det kan man ikke komme bort fra. Men saa siger den højtærede Minister, at denne Trang kun er af forbigaaende Art. Jeg tør ikke benægte, at det for manges Vedkommende er saa, men jeg synes paa den anden Side, at dette, at en hel Mængde Statshusmænd, ved Aars ihærdigt Slid og forskelligt Savn, kan kæmpe sig frem til nogenlunde taalelige Vilkaar, ikke kan være tilstrækkelig Grund for Lovgivningsmagten til at nægte dem Statslaan i de Aar, de sidde daarligt i det. Og det synes jo dog at være anerkendt fra alle Sider, at de fleste af dem i de første Aaringer sidde meget daarligt i det.

Jeg ønsker dernæst at fremsætte et Par Bemærkninger i Anledning af de Udtalelser, det ærede Medlem for Vervingen (Lindø) rettede til mig. Det ærede Medlem syntes, det var urigtigt af mig at tale om det Beløb, der indestaar i Sparekasser. Mine Udtalelser derom faldt imidlertid i alt væsentligt sammen med, hvad den højtærede Minister selv har fremsat i Forbindelse med Forslaget. Det er nemlig bygget paa den samme Tanke. For øvrigt skal jeg gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at, som den højtærede Minister selv har oplyst, har man adskillige Steder været stillet saaledes, at Bestyrelsen har gaaet rundt og sagt til sine Venner: Hør, ville I ikke laane nogle Penge! vi have saa mange af dem, at vi ikke synes at kunne være bekendt at ligge med saa mange. Det synes altsaa at være rigtigt, hvad jeg har fremsat om denne Side af

Sagen, og der er ikke nogen som helst Grund for det ærede Medlem til at gøre Bemærkninger derom.

Saa talte det ærede Medlem om, at Statshusmændene jo kunde blive Medlemmer ligesom andre Mennesker. Men i Praksis vil det dog vise sig at være ret vanskeligt. Faktisk er det adskillige Steder saaledes, at man endog ved smaa Auktioner ikke tør tilstaa en Statshusmand den samme Kredit, som man uden Betænkkelighed yder de fleste andre Medborgere. Og derfor vil det sikkert ogsaa være ret vanskeligt for en saadan Statshusmand at blive Medlem af en Forskudsforening. Man vil ræsonnere som saa, at man har ikke Lov til at gøre Udlæg i saadanne Bedrifter, man skal søge Ministeriet derom, og Ministeriet synes, hvad der vist er meget rimeligt, at være varsomt med at give saadanne Tilladelser. Praktisk talt vil det derfor som sagt være ret vanskeligt for en Statshusmand at blive Medlem af en Forskudsforening. Det ærede Medlem talte endvidere om, at Styrelsen af disse Foreninger var ordnet saa demokratisk som vel muligt. Men det ærede Medlems Udtalelse falder kun i meget ringe Grad sammen med de Udtalelser, der ved Lovens Tilblivelse blev fremsatte her af Venstremænd, særlig da Lovforslaget kom tilbage fra Landstinget. Man blev den Gang nødt til at gaa ind paa de af Landstinget vedtagne Bestemmelser om Forskudsforeningernes Styrelse. Og det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Blem) udtalte da, at Landstinget havde indsat adskillige „Usmageligheder“, som han vilde ønske, man kunde faa fjernede. Og hvad det ærede Medlem sigtede til med Ordet „Usmagelighed“, var netop den Indskrænkning i Selvstyret, som Landstinget havde indført. Det fremgaar klart af Forhandlingerne. Naar imidlertid det ærede Medlem taler paa den Maade, som han gør, er det mig netop et Bevis paa den Udvikling, der har fundet Sted hos nogle Venstremænd lige overfor Begrebet Selvstyre. Den Gang saa man anderledes paa dette, end det ærede Medlem nu gør. Og jeg beklager dette forandrede Syn.

Saa udtalte det ærede Medlem nogle Ord, der kunde tyde paa, at han vilde sigte mig for at gøre Forsøg paa at rejse en Husmandsbevægelse paa denne Sag. Maa jeg dertil sige, at mine Udtalelser falde sammen med de Betragtninger, der ere gjorte gældende af Husmænd i min Valgkreds, og de falde ogsaa paa det nøjeste sammen med de Udtalelser, der ere